

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ ХЕРСОНЩИНИ | 26-28 КВІТНЯ 2023

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА
ФЕДЕРАЦІЯ РОБОТОДАВЦІВ УКРАЇНИ
DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY, IZMIR, TURKEY
JAGIELLONIAN UNIVERSITY, KRAKOW, POLAND
HAMBURG UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES, HAMBURG, GERMANY

ТОМ

2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХЕРСОНСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА
ФЕДЕРАЦІЯ РОБОТОДАВЦІВ УКРАЇНИ
DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY (IZMIR, TURKEY)
JAGIELLONIAN UNIVERSITY (KRAKOW, POLAND)
HAMBURG UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES (HAMBURG, GERMANY)

СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ ХЕРСОНЩИНИ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
26–28 квітня 2023 р.

У двох томах

ТОМ 2

Редакційна колегія:

- ЧЕПЕЛЮК Олена Валеріївна – в. о. ректора Херсонського національного технічного університету, доктор технічних наук, професор.
- БЕНЬ Андрій Павлович – проректор з науково-педагогічної роботи Херсонської державної морської академії, кандидат технічних наук, професор.
- БЛИК Анна Анатоліївна – доцент кафедри дизайну Херсонського національного технічного університету, кандидат мистецтвознавства, доцент.
- ВАЛЬТЕР Леаль – керівник дослідницького та трансфертного центру «Стійкий розвиток та управління кліматичними змінами» в Гамбурзькому університеті прикладних наук (BSc, PhD, DSc, DL, DPhil, DLitt), професор кафедри охорони здоров'я, м. Гамбург, Німеччина.
- ГАНУЩАК-ЄФІМЕНКО Людмила Михайлівна – проректор з наукової та інноваційної діяльності Київського національного університету технологій та дизайну, доктор економічних наук, професор.
- ДМИТРИЄВ Дмитро Олексійович – в. о. завідувача кафедри автоматизації, робототехніки і мехатроніки Херсонського національного технічного університету, доктор технічних наук, доцент.
- ДУРМАН Микола Олександрович – професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Херсонського національного технічного університету, доктор наук з державного управління, професор.
- ЛАВРЕНКО Сергій Олегович – проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності Херсонського державного аграрно-економічного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.
- ЛОПАТОВСЬКИЙ Віктор Григорович – проректор з науково-педагогічної роботи Хмельницького національного університету, кандидат економічних наук, доцент.
- ЛУБ'ЯНИЙ Павло Вікторович – завідувач кафедри транспортних систем і технічного сервісу Херсонського національного технічного університету, кандидат технічних наук, доцент.
- НАБОКА Руслан Миколайович – в. о. завідувача кафедри менеджменту, маркетингу і туризму Херсонського національного технічного університету, кандидат економічних наук, доцент.
- ОЗТУНА Хачі Якуп – декан факультету мистецтв, професор кафедри графіки, Університет Докуз Ейльоль (Dokuz Eylul University), м. Ізмір, Туреччина.
- САЛЄБА Людмила Володимирівна – в. о. завідувача кафедри хімічних технологій, експертизи та безпеки харчової продукції Херсонського національного технічного університету, кандидат технічних наук, доцент.
- САРІБСКОВА Юлія Георгіївна – проректор з наукової роботи Херсонського національного технічного університету, доктор технічних наук, професор.
- ТИМЧЕНКО Надія Миколаївна – вчений секретар Херсонського національного технічного університету, кандидат економічних наук, доцент.
- ШАНДОВА Наталія Вікторівна – в. о. завідувача кафедри економіки, підприємництва та економічної безпеки Херсонського національного технічного університету, доктор економічних наук, професор.

Синергія науки і бізнесу у повосенному відновленні Херсонщини :
С38 матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (ХНТУ,
26–28 квітня 2023 р.) у 2-х т. ; Т. 2 / за ред. О. В. Чепелюк. – Одеса : Олді+,
2023. – 406 с.

Synergy of science and business in the post-war restoration of Kherson region : proceedings of the International scientific-practical conference (KNTU,
26–28 april 2023) in 2 vols. ; Vol. 2 / edited by O. V. Chepeliuk. – Odesa : Oldi+,
2023. – 406 p.

ISBN 978-966-289-730-2

ISBN 978-966-289-732-6 (Т. 2)

У збірнику представлено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Синергія науки і бізнесу у повосенному відновленні Херсонщини», яка проходила 26–28 квітня 2023 року в дистанційному форматі на онлайн-платформі ZOOM.

УДК 001.83+332.1(477)

<i>Володимир ШУМАКОВ, Наталія ТАНКЛЕВСЬКА</i> ПОВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ І ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНУ	258
<i>Роман ЧЕПОК</i> ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕНЕРГОСМНОСТІ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ НА ТЕРЕНАХ ХЕРСОНЩИНИ	260
<i>Наталія АВЕРЧЕВА</i> НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГАЛУЗІ ПТАХІВНИЦТВА ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	267
<i>Олександр ЖУЙКОВ, Терентій ЖУЙКОВ</i> УКРАЇНА В СВІТОВОМУ "ОРГАНІЧНОМУ КЛУБІ" - "НОВЕНЬКИЙ" ЧИ ПОВНОПРАВНИЙ ГРАВЕЦЬ?	270
<i>Світлана СКОК</i> СИСТЕМА БІОЛОГІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА ЯК ШЛЯХ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	273
<i>Тетяна СКІБІНА</i> ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВИКОРИСТАННЯ БІОМАСИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ БІОЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	277
<i>Андрій ПАНТЕЛЕЙМОНЕНКО</i> ПРО ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ ЗАЛУЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ КООПЕРАТИВІВ ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЕНЕРГОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ХЕРСОНЩИНИ В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	281
<i>Олександр АВЕРЧЕВ, Марія НІКІТЕНКО, Іван ЙОСИПЕНКО</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	283
<i>Євген ПОЛУНКІН</i> ВІДНОВЛЕННЯ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ ТА ЗАСОБИ ПЕРЕРОБКИ ОРГАНІЧНИХ ВІДХОДІВ	288
<i>Володимир ШЕРСТЮК, Раїса ЗАХАРЧЕНКО, Дмитро ЧОРНИЙ</i> ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ В ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ХЕРСОНЩИНИ	291
<i>Ігор ЧЕРНИШОВ</i> РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧА ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА СУБСТРАТУ ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ ГЛИВИ В ПРИСАДИБНИХ ТА НЕВЕЛИКИХ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ	294

цьому, узагальнений досвід заслуговує на глибоке вивчення і застосування, адже енергетична кооперація вже відіграє важливу роль у суспільстві. Вона має значний потенціал для України, що може бути реалізований у найближчому майбутньому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bürgerenergiegenossenschaften. URL: <http://de.wikipedia.org/wiki/B%C3%BCrgerenergiegenossenschaft>
2. REScoop.eu. URL: <https://www.rescoop.eu>
3. Görlitz S. (2022) The Role of Energy Cooperatives in the German Energy Transition. DGRV. 14 p.; URL: https://www.german-energy-solutions.de/GES/Redaktion/EN/Publications/Presentations/180723-presentation-ir-poland-dgrv.pdf?__blob=publicationFile&v=5

УДК 631.1-3; 335.4; 339.9

Олександр АВЕРЧЕВ

д.с.-г.н., професор кафедри землеробства

Марія НІКІТЕНКО

здобувач PhD, третього року навчання, асистент

Іван ЙОСИПЕНКО

здобувач PhD, третього року навчання,

Херсонський державний аграрно-економічний університет

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

Довготривалі воєнні дії мають негативний ефект на розвиток, роботу та діяльність головних галузей економіки України. В тому числі і на агропромисловий сектор, який являється основою розвитку економіки сільських територій та є одним із пріоритетних напрямків у експорто-орієнтовних галузей національної економіки України. Завдяки його роботі формується близько 19% ВВП.

У зв'язку з інтенсивними бойовими діями під час війни мікро, малі та середні сільськогосподарські підприємства зазнали значних економічних та матеріальних втрат. Особливо це стосується тих господарств, які знаходяться на окупованій території або значний час перебували у прифронтовій зоні. Масштабне вторгнення росії в Україну спричинило великі жертви та гуманітарну кризу. Було зруйновано цивільну інфраструктуру, сільськогосподарським підприємствам та завдано шкоди навколишньому природному

середовищу. Родючі землі Херсонської області зазнали всіх видів пошкоджень та забруднень. Значна кількість концентрації небезпечних речовин знаходиться у ґрунті, вона починає мігрувати за вертикальним та горизонтальним напрямками, вступаючи у різні реакції в ґрунтово-повітряному середовищі. Тим самим спричиняє перехід у легкодоступні форми для рослин важких металів та інших небезпечних хімічних елементів. А також існує ймовірність того, що активна міграція важких металів та інших речовин потрапить у поверхневі або підґрунтові води, з яких здійснюється водозабір у споживчих цілях для населення та тварин. [1] Також, агропідприємства мають великі втрати матеріально-технічної бази, більшість машино-тракторного обладнання та брак робочої сили і кваліфікованих фахівців. Беручи до уваги, все вище згадане, виникає необхідність у зміні пріоритетів для подальшого ведення сільського господарства в Україні. А саме, тісна співпраця з міжнародними донорськими організаціями та фондами, які здатні створювати спеціальні програми для мікро, малих та середніх підприємств (ММСП). Такі програми, мають на меті, боротьбу з безробіттям на деокупованих територіях та гарантію інклюзивного економічного зростання у сільській місцевості. Вирішальним показником місцевої зайнятості населення є розвиток малих фермерських та агрогосподарств, оскільки вони головні постачальниками продукції та послуг на локальних рівнях.

Міжнародна сільськогосподарська організація ФАО, після початку повномасштабного вторгнення росії на територію України, сприяє підтриманню мільйонів жителів сільської місцевості шляхом надання спеціальної допомоги та гарантування продовольчої безпеки для тих хто найбільше постраждав унаслідок війни, в тому числі надавання багаточислової грошової допомоги сім'ям у найбільш небезпечних регіонах України – на сході та півдні. [3]

Внаслідок військових дій посівна кампанія 2022 року стала найскладнішою з початку незалежності України. Окупація територій та військові дії призвели до зменшення посівних площ на 3,5 млн гектарів, виникнення дефіциту робочої сили, обладнання, пального, коштів, руйнування логістичних маршрутів – все це спричинило небачені до цього виклики для аграріїв. Виробництво аграрного сектору переважно розподіляється між двома групами – сільськогосподарськими підприємствами та домогосподарствами. В аграрному секторі України домінує рослинництво, на яке припадає 73% сільськогосподарської продукції. Основними зерновими культурами України є кукурудза, пшениця, ячмінь. [5]

У Херсонській області агрокомплекс, станом на 2021 рік, налічував 2447 агропідприємств різних форм власності та господарювання, з них 1370 фермерських господарств. У загальній

площі земель Херсонської області за сільськогосподарським призначенням становлять 2031,7 тис. га, ліси та лісовкриті площі –152 тис. га, землі під водою – 430,8 тис. га, забудовані землі – 73,8 тис. га, відкриті заболочені землі - 29,8 тис. га, інші землі - 128,3 тис. га. [6].

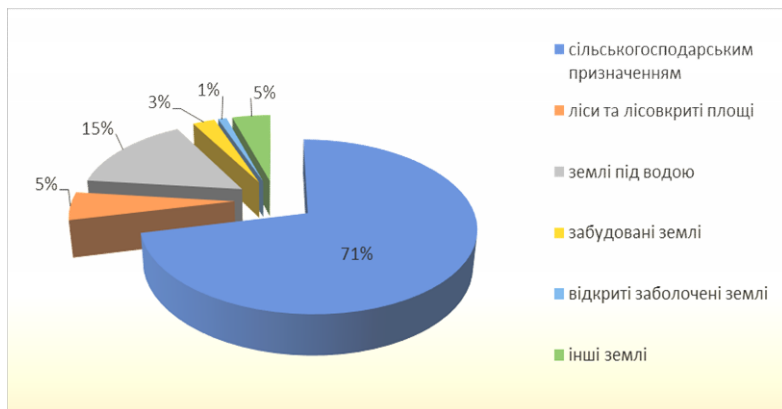

Рис. 1. Структура земельного фонду Херсонської області станом на 1 грудня 2021 рік, %.

За розмірами земель сільськогосподарського призначення область займає 10 місце серед регіонів України. Розораність території Херсонської області становить 62,4%, що є вище за середній рівень по країні (59,3%), сільськогосподарських земель – 87,5%. У складі сільськогосподарських земель сільськогосподарські угіддя складають 1968,4 тис. га, або 96,9%. [6]

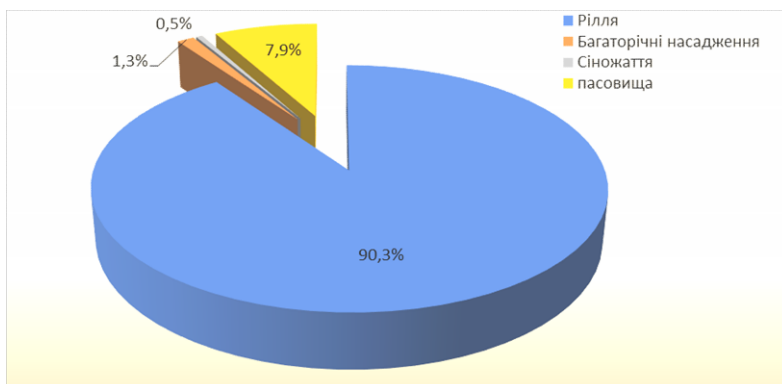

Рис. 2. Структура сільськогосподарських угідь Херсонської області станом на 1 грудня 2021 рік, %.

З огляду одинадцятирічного періоду динаміка виробництва сільськогосподарської продукції тримається майже на одному рівні, що складає для господарств населення середнє значення 41,8%, а для підприємств 58,3 % відповідно. [6]

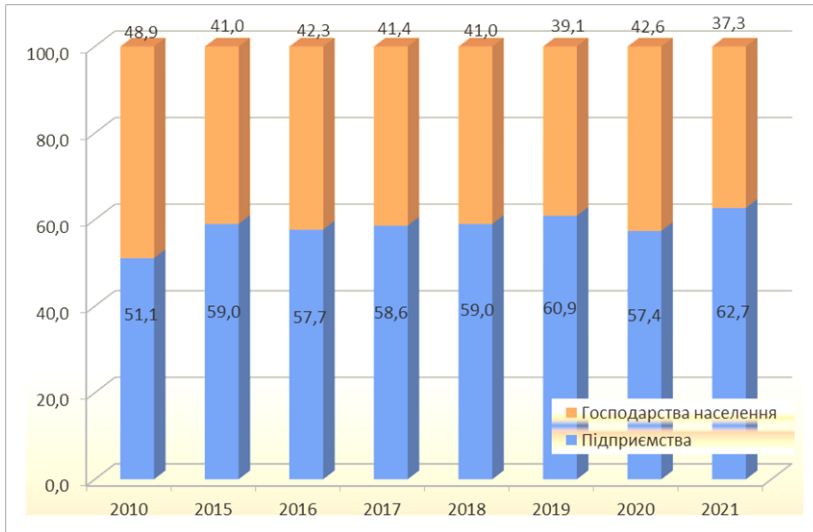

Рис. 3. Динаміка виробництва продукції сільського господарства за категоріями виробників.

Успіх в аграрному секторі залежить від прогресу в сучасних технологіях, сприйняття ринкових тенденцій і бажання запровадити інституційні зміни, необхідні для сталого розвитку. Багато країн світу визнають необхідність співпраці між фермерами та дорадчими службами для надання сучасних знань в сфері ведення сільського господарства, освітянами та науковцями. В Україні такий вид діяльності спрямовано на впровадження системи консультування сільськогосподарських дорадчих центрів.

На нашу думку до перспективних напрямків відновлення та розвитку аграрного сектору Херсонської області є розробка Національної стратегії відновлення ґрунтів та створення систему заходів з очищення та розмінування ґрунтового покриву повоєнних ландшафті.

З метою розв'язання актуальних проблем розвитку сільських територій, необхідно забезпечити всебічну підтримку фермерства та

малих і середніх сільськогосподарських товаровиробників, через залучення наукового потенціалу для інформаційної та організаційної підтримки фермерства. Продовження та впровадження нових державних програм підтримки сільськогосподарських товаровиробників у вирощуванні продукції якої потребує держава для забезпечення продовольчої безпеки та відновлення економіки держави. Розвиток мережі сільськогосподарського дорадництва, з метою надання інформаційно-консультативних послуг фермерам, щодо впровадження сучасних технологій вирощування, переробки та реалізації продукції. Сприяння технологічному розвитку та діджиталізації аграрного сектору. Активізація діяльності територіальних громад у напрямку створення сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Впроваджувати в розвиток сільських територій пілотні проекти для оцінки ефективності реабілітаційних заходів на конкретних повоєнних землях

ЛІТЕРАТУРА

1. Аверчев О.В., Нікітенко М.П., Вплив воєнних дій на екологізації агровиробництва у Херсонській області. Гаврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки / Херсонський державний аграрно-економічний університет. Одеса : Видавничий дім "Гельветика", 2023. Вип. 129. 346 с.
2. Дестабілізація несприятливих факторів на агрофітоценози проса, Аграрна наука: стан та перспективи розвитку: збірник матеріалів ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 24-25 листопада 2022 р.). ОДАУ, Агробіотехнологічний факультет. Одеса, 2022. С.124-127.
3. Газета кабінету міністрів України урядовий кур'єр. Електронний ресурс (Дата звернення 07.03.2023 р.) <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/silske-gospodarstvo-pid-chas-vijni-zmina-prioritet/>
4. Амосов О.Ю., Гавкалова Н.Л., Кооперація як інструмент поглиблення міжгалузевих зв'язків в АПК. Електронний науково-практичний журнал "Східна Європа: економіка, бізнес та управління" № 2 (07) 2017, м. Дніпро, С. 337-342.
5. Негрей М. В., Тараненко А. А., Костенко І. С. Аграрний сектор України в умовах війни: проблеми та перспективи. Електронний журнал "Економіка та суспільство". Випуск № 40. 2022 р. Електронний ресурс (Дата звернення 07.03.2023 р.)<http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1474>.
6. Державна служба статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>

Наукове видання

СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ ХЕРСОНЩИНИ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
26–28 квітня 2023 р.

У двох томах
(Українська, англ. мови)

ТОМ 2

Технічна редакція: Семеняк Н.В.

Розробка обкладинки збірника:

В. М. Крижановський, доцент кафедри дизайну ХНТУ.

Підписано до друку 14.06.2023 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Цифровий друк. Гарнітура Times.
Ум. друк. арк. 23,60. Наклад 300.
Замовлення № 0623-053.

Видавництво та друк: Олді+
65101, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1,
тел.: +38 (095) 559-45-45, e-mail: office@oldiplus.ua
Свідоцтво ДК № 7642 від 29.07.2022 р.

Замовлення книг:
тел.: +38 (050) 915-34-54, +38 (068) 517-50-33
e-mail: book@oldiplus.ua

СИНЕРГІЯ НАУКИ І БІЗНЕСУ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ ХЕРСОНЩИНИ

МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ

ТОМ 1.

- СЕКЦІЯ 1. Будівництво, архітектура та дизайн у повоєнному відновленні середовища життєдіяльності людини
- СЕКЦІЯ 2. Роль інформаційних систем і технологій у повоєнному відновленні регіональної економіки
- СЕКЦІЯ 3. Відновлення, відбудова і модернізація промислово-комунальних об'єктів, виробничих підприємств, енергетичної галузі та інфраструктури
- СЕКЦІЯ 4. Інноваційні технології в легкій, харчовій, хімічній та парфумерно-косметичній промисловості для здійснення модернізації регіону у післявоєнний період

ТОМ 2.

- СЕКЦІЯ 5. Соціально-економічні та державно-управлінські аспекти регіонального розвитку в умовах повоєнного відродження територій
- СЕКЦІЯ 6. Реалії розвитку туризму та сфери гостинності: виклики та шляхи відновлення
- СЕКЦІЯ 7. Аграрний сектор економіки Херсонської області – проблеми та перспективи
- СЕКЦІЯ 8. Реалізація проєктів відновлення інфраструктури, розвитку морських та річкових портів і морських навчальних закладів Херсонщини
- СЕКЦІЯ 9. Компетенції та розвиток людського капіталу